

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

14 september 2006

Ons kenmerk

VO/S&O/2006/32894

Onderwerp

Stand van zaken uitvoering *plan van aanpak
veiligheid in het onderwijs en de opvang van
risicoleerlingen*

Bijlage(n)

Veiligheidsmonitor VO

Het overgrote deel van de leerlingen en het onderwijspersoneel voelt zich veilig op school. Dit blijkt uit het Onderwijsverslag 2004-2005, maar ook uit de Veiligheidsmonitor die ik dit jaar in het voortgezet onderwijs heb laten uitvoeren. Uit diezelfde onderzoeken blijkt echter opnieuw dat een belangrijk deel van de leerlingen en het personeel te maken heeft met onveiligheidsincidenten, uiteenlopend van verbaal geweld, tot vernieling, diefstal en fysiek geweld. Veiligheid in het onderwijs verdient daarom blijvende aandacht en inzet van alle betrokkenen. In de eerste plaats van de scholen zelf, hun leerlingen en ouders, maar ook van andere betrokkenen op lokaal niveau zoals de leerplichtambtenaar, het maatschappelijk werk, gemeenten, politie en jeugdzorg.

Om scholen de instrumenten te bieden om hun verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, heb ik de afgelopen jaren aanzienlijk geïnvesteerd in het veiligheidsbeleid, oplopend tot structureel bijna € 90 miljoen per jaar. Deze inzet staat beschreven in het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen* (2003-2004, 29240, nr. 5) en in de voortgangsbrief die ik uw Kamer in juni 2005 heb gestuurd (2004-2005, 29240, nr. 8). Met deze brief informeer ik u opnieuw over de voortgang in de uitvoering van dit plan van aanpak.

Met deze brief beschouw ik de volgende zaken als afgedaan:

- de toezegging bij de begrotingsbehandeling 2006 om uw Kamer nader te informeren over de resultaten van de Veiligheidsmonitor VO;
- de toezeggingen uit het algemeen overleg van 8 februari 2006 over pesten in het onderwijs om uw Kamer nader te informeren over de inzet van scholen op het thema leerlingbegeleiding.

Het plan van aanpak is opgebouwd uit vier onderdelen, namelijk preventieve, curatieve, repressieve en ondersteunende maatregelen. Hieronder informeer ik u successievelijk over deze onderdelen.

Preventieve maatregelen

Deskundigheidsbevordering van docenten en onderwijsondersteunend personeel

In 2005 is als onderdeel van het Arboplusconvenant de cursus 'interventiecoach agressie en geweld onderwijs' ontwikkeld. Er zijn vijf bureaus gecontracteerd die in de tweede helft van 2006 de trainingen voor 700 interventiecoaches gaan verzorgen. Leraren en ondersteunend personeel kunnen zich voor deze trainingen aanmelden. Deze coaches adviseren als 'intermediair' het management over beleid, fungeren als aanspreekpunt in een netwerk en ondersteunen en coachen collega's die te maken hebben met agressie en geweld. Begin 2007 wordt het project geëvalueerd. Mede op basis van deze evaluatie, zal een rondetafelgesprek georganiseerd worden voor onderwijspersoneel, werkgevers in het primair en voortgezet onderwijs en (na)scholingsinstituten. Ook de uitkomsten van het in 2005 uitgevoerde onderzoek van Research voor Beleid naar vraag en aanbod op het terrein van deskundigheidsbevordering in het voorkomen van en omgaan met agressie en geweld van leerlingen en ouders worden benut als input voor het rondetafelgesprek. Doel is na te gaan hoe in de school en de opleiding beter invulling kan worden gegeven aan de signaleringsfunctie en handelingsbekwaamheid van het onderwijspersoneel.

Sociale competenties van leerlingen

Voor de versterking van de sociale competenties van hun leerlingen kunnen scholen kiezen uit een groot aanbod van verschillende methoden. Om scholen te ondersteunen in hun keuzeprocess heeft het Instituut voor de Lerarenopleiding in samenwerking met het SCO-Kohnstamm Instituut en de CED-groep Rotterdam de keuzegids voor methoden voor sociale competenties ontwikkeld: 'Kiezen voor sociale competentie'. De keuzegids is in juli 2005 gepubliceerd. De digitale versie is onder meer via de website van het Centrum School en Veiligheid ontsloten. In de komende periode voeren het SCO-Kohnstamm Instituut en de CED-groep Rotterdam gezamenlijk een onderzoek uit naar het gebruik van de keuzegids. Tevens inventariseren zij welke methoden scholen gebruiken en wat voor ervaringen zij met die methoden hebben. Naar aanleiding van de resultaten zal de keuzegids vervolgens worden geactualiseerd en uitgebreid.

Onderzoeksbureau Oberon heeft de ontwikkeling van een BeleidsEvaluatieInstrument (BEI) voor scholen in het primair onderwijs (4-12-jarigen) afgerond. Dit instrument geeft gemeenten en scholen inzicht in wat zij doen aan het bevorderen van sociale competenties en biedt suggesties voor verbetering van dit beleid op gemeentelijk- en schoolniveau. Oberon heeft vervolgens een verkenning uitgevoerd naar de behoefte aan een dergelijk instrument dat is toegespitst op het voortgezet onderwijs, voor 12-18-jarigen. Die behoefte bleek te bestaan en als gevolg daarvan is in het voorjaar van 2006 begonnen met het ontwikkelen van eenzelfde soort instrument voor deze doelgroep.

Curatieve maatregelen

Leerlingbegeleiding in het primair onderwijs

Vroegtijdige signalering en een adequate aanpak van gedragsproblemen in het primair onderwijs kunnen voorkomen dat jongeren door een cumulatie van problemen op latere leeftijd ontsporen. Ik heb daarom gekozen voor een extra inzet van schoolmaatschappelijk werk op scholen in de grote steden die

veel gewichtenleerlingen hebben. Met ingang van augustus 2005 hebben 119 (van de 248) samenwerkingsverbanden WSNS voor de schooljaren 2005-2006 en 2006-2007 via een impulsregeling middelen ter grootte van in totaal € 6 miljoen per schooljaar gekregen. Uitgangspunt is dat het schoolmaatschappelijk werk goed wordt ingebed in de totale zorgstructuur in en om het primair onderwijs. Vanaf het schooljaar 2007-2008 wordt de inzet van de extra middelen voor schoolmaatschappelijk werk gerelateerd aan de nieuwe gewichtenregeling en aan de vernieuwing van de zorgstructuren/passend onderwijs.

Monitoring van de inzet van de middelen voor schoolmaatschappelijk werk gebeurt in de door het Landelijk Centrum Onderwijs en Jeugdzorg (LCOJ) ontwikkelde monitor Primair Onderwijs. Daarmee kan zicht worden geboden op de manier waarop de toegekende middelen worden ingezet en de effectiviteit ervan. Uit een eerste meting blijkt dat de middelen vooral worden besteed aan vaste uren schoolmaatschappelijk werk op de scholen en in zorgteams of zorgbesprekingen op de scholen. Voor een kleiner deel ook in bovenschoolse zorgteams of het Zorgplatform van WSNS. De taken die door het schoolmaatschappelijk werk met deze impulsmiddelen worden uitgevoerd, betreffen consultatie en advies aan leerkrachten en intern begeleiders, het leiden van ouders en kinderen naar lokale zorginstellingen en Bureau jeugdzorg, verkennen van het probleem en de hulpvraag met de ouders en het kind en het bieden van directe hulp aan ouders en kinderen.

Leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs

Met de extra middelen voor leerlingbegeleiding (in totaal ruim € 44 miljoen) kunnen scholen voor voortgezet onderwijs een laagdrempelige eerstelijns voorziening inrichten die erop gericht is problemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken, om erger te voorkomen of om tijdige doorverwijzing te kunnen realiseren. Met deze extra bekostiging stel ik een school van gemiddelde omvang in staat om één extra formatieplaats voor leerlingbegeleiding aan te stellen. De middelen zijn beschikbaar via de reguliere bekostiging, waarbij in de verdeling van de middelen de nadruk op het vmbo/praktijkonderwijs is gelegd, omdat daar de behoefte aan leerlingbegeleiding het grootst is. Om zicht te krijgen op de inzet van deze extra middelen, is leerlingbegeleiding meegenomen in de door het LCOJ ontwikkelde monitor voor het voortgezet onderwijs. Uit de monitor van 2005 blijkt nog niet dat de inzet van schoolmaatschappelijk werk in 2005, ten opzichte van 2004, is toegenomen. Zowel in 2004 als in 2005 bood bijna 60% van de scholen deze voorziening. Wel blijkt dat de inzet van specifieke programma's, bijvoorbeeld gericht op het trainen van sociale vaardigheden en het tegengaan van faalangst enigszins is gegroeid.

Op basis van deze beperkte gegevens is het niet goed mogelijk gebleken een voldoende onderbouwd antwoord te geven op de vraag of de extra middelen voor leerlingbegeleiding daadwerkelijk hebben geleid tot extra inzet hierop. Ik heb daarom het LCOJ verzocht hiernaar nog een nader, kortdurend onderzoek uit te voeren. Dit resultaten hiervan verwacht ik dit najaar. Deze zal ik u ook doen toekomen. Afhankelijk van deze resultaten, zal ik bezien of het nodig is om scholen gericht aan te sporen om hun leerlingbegeleidingsfunctie verder te versterken.

Versterking samenwerking tussen onderwijs en jeugdvoorzieningen

Met een sterke zorgstructuur in en om de school worden scholen ondersteund in het creëren van een veilig schoolklimaat. In de afgelopen periode is wederom ingezet op de uitbreiding en versterking van

de zorg- en adviesteams (ZATs). Hierin werken de school, en instellingen voor maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, leerplicht, bureau jeugdzorg en politie structureel samen. Dit interdisciplinaire team wordt benut als de school problemen bij kinderen en jongeren constateert waarvoor ze zelf geen expertise in huis heeft.

In het voortgezet onderwijs beschikt inmiddels 91% van de scholen over een ZAT (89% in 2004). In het basisonderwijs en de bve-sector is de afgelopen jaren een aanzienlijke versnelling opgetreden in de structurele samenwerking met instellingen in de zorgstructuur van het onderwijs. Daarmee is sprake van een spectaculaire stijging van het aantal ZATs, vooral als gevolg van de Operatie Jong en de samenwerking met schoolbesturen in het kader van WSNS Plus en de MBO Raad. In het primair onderwijs bedraagt de dekkingsgraad van de ZATs inmiddels 63% (was 20% in 2003) en deze worden gebiedsgericht, veelal op het niveau van de WSNS-verbanden vormgegeven. In de bve-sector bedraagt de dekkingsgraad 65% (was 43% in 2004) en zijn de zorgadviesteams geconcentreerd binnen de servicecentra/trajectbureaus van de ROC's.

Daarnaast is ingezet op een kwaliteitsslag voor de ZATs. Van belang is namelijk dat de externe zorg en de schoolinterne leerlingenzorg verder worden versterkt en verankerd en wel zodanig dat vroegtijdige signalering en effectieve interventie voor leerlingen met gedrags- en/of leerproblemen gewaarborgd zijn en elke leerling snel de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft. Om deze doelstellingen te bereiken is in de aanpak gekozen voor een op maat gesneden ondersteuning per onderwijssector via het project Zorg in en om School. Dit project maakt onderdeel uit van de Operatie Jong en wordt in mijn opdracht uitgevoerd. Via het project worden gemeenten en scholen ondersteund bij het realiseren van een sterke zorgstructuur in en om de school. Ook via andere Jong-thema's wordt gewerkt aan de versterking van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdvoorzieningen. Voor de voortgang van deze projecten verwijs ik u naar de tweede voortgangsrapportage Operatie Jong die op 17 juli 2006 naar uw Kamer is gestuurd (2005-2006, 29284, nr. 21).

Repressieve maatregelen

Reboundvoorzieningen

De reboundvoorziening is een onderwijsvoorziening voor tijdelijke opvang en onderzoek van leerlingen die om gedragsmatige- en veiligheidsredenen niet handhaafbaar zijn in de schoolsituatie. Voor de inrichting van deze voorziening ontvangen de samenwerkingsverbanden VO structureel € 19 miljoen per jaar. In maart 2006 heb ik de regeling, die voor onbepaalde tijd geldt, gepubliceerd waarin het doel en de organisatie van de reboundvoorziening nader zijn uitgewerkt¹.

Uit een eerste monitor door het LCOJ blijkt dat inmiddels 71% van de samenwerkingsverbanden één of meerdere reboundvoorzieningen heeft gerealiseerd, en dat 22% een voorziening in voorbereiding heeft. In aanvulling daarop zijn de plannen van ongeveer 40 van de 83 samenwerkingsverbanden nader geanalyseerd. Hieruit blijkt dat deze samenwerkingsverbanden over ruim 850 plaatsen beschikken waar op jaarbasis ruim 2.700 leerlingen gebruik van kunnen maken. Dit resultaat komt naar verhouding overeen met de ambitie om landelijk 1.500 plaatsen voor 4.500 leerlingen te realiseren. Om een samenhangende aanpak te kunnen realiseren, werken de meeste reboundvoorzieningen

¹ Regeling regionaal zorgbudget, subsidie regionale verwijzingscommissies voortgezet onderwijs 2006 en reboundvoorzieningen, Staatscourant 29 maart 2006, nr. 63 / pag. 23

samen met het REC (81%) en de gemeente (69%). In de reboundvoorzieningen volgen de leerlingen niet alleen onderwijs, maar wordt ook op andere gebieden zorg geboden. Deze zorg heeft in nagenoeg alle voorzieningen (96%) betrekking op het gedrag van de leerling. Daarnaast is er aandacht voor het gezin (in 62% van de voorzieningen) en de vrijetijdsbesteding van de leerling (42% van de voorzieningen). Ter ondersteuning van de implementatie en uitvoering van de reboundvoorzieningen kunnen samenwerkingsverbanden gebruik maken van verschillende praktijkvoorbeelden, een helpdeskfunctie, regionale uitwisselingsbijeenkomsten en verschillende breed toepasbare methodieken en hulpmiddelen, bijvoorbeeld voor de toeleiding van leerlingen, de registratie en het betrekken van ouders.

1.000 extra plaatsen ZMOK

Op 1 augustus 2005 is de realisatie van 1.000 extra ZMOK-plaatsen onder de projecttitel 'Op de rails' van start gegaan. Doel van de 1.000 extra ZMOK-plaatsen is om een sterk gereguleerde en corrigerende onderwijssituatie voor leerlingen in het reguliere onderwijs te creëren. Het betreft leerlingen die ernstige gedragsproblemen vertonen, zonder dat die direct te herleiden zijn tot een geclassificeerde stoornis. De coördinatie van de uitvoering van dit project ligt in handen van de WEC-raad. Er is een aantal criteria benoemd waaraan een REC/school moet voldoen om in aanmerking te komen voor de toekenning van plaatsen. Een belangrijk criterium is dat er afspraken zijn gemaakt met het regulier onderwijs en dat er afspraken zijn gemaakt over de afstemming met de reboundvoorziening(en). In de praktijk is gebleken dat de afstemming en het maken van afspraken meer tijd kost dan voorzien. Ook bleek het soms lastig om huisvesting te organiseren. Al met al heeft dit ertoe geleid dat er in het eerste jaar minder plaatsen gerealiseerd zijn dan voorzien, namelijk ongeveer 400. De verwachting van de WEC-raad is dat vanaf 2006 alle 1.000 plaatsen volledig benut zullen worden. De REC's hebben afspraken en huisvesting inmiddels op orde zodat vanaf het onlangs gestarte schooljaar meer leerlingen kunnen instromen.

Ondersteunende maatregelen

Centrum School en Veiligheid

Het Centrum School en Veiligheid (CSV, www.schoolenveiligheid.nl), dat is ondergebracht bij het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum, blijft een belangrijke voorziening die scholen, ouders en leerlingen adviseert, informeert en doorverwijst. Het Project Preventie Seksuele Intimidatie (PPSI) met de bijbehorende website, de website en helpdesk Gay & School, Pestweb en de website over Sociale Competenties zijn belangrijke onderdelen van het Centrum. Uit de gebruikersgegevens blijkt dat de bekendheid van het Centrum is vergroot en dat het aantal gebruikers gestaag blijft groeien.

Aanpak van pesten

Het tegengaan van pesten behoort onderdeel te zijn van het veiligheidsbeleid van scholen. Om hier vorm en inhoud aan te geven, kunnen scholen, maar ook leerlingen en ouders gebruik maken van verschillende hulpmiddelen (voor nadere informatie zie ook Kamerstuk 2005-2006, 29240, nr. 10). Zo biedt Pestweb (www.pestweb.nl) specifieke informatie en tips over het omgaan met en het tegengaan van pesten. Daarnaast hebben de ouderorganisaties de zogenaamde Pesttest ontwikkeld waarmee leerlingen zelf hun school inzicht bieden in waar, wanneer en op welke manieren wordt gepest. Voor het aanpakken van digitaal pesten ontsluit de Stichting Kennisnet Ict op school op www.veilig.kennisnet.nl gerichte informatie over veiligheid op internet. Onderdeel daarvan is informatie over pesten. In het diploma veilig internet van de stichting is een apart hoofdstuk opgenomen over pesten. Er zijn daarnaast ook private organisaties en initiatieven, zoals de Stichting Kinderconsument of www.mijnleerlingonline.nl van Planet die activiteiten voor scholen organiseren om ondermeer digitaal pesten tegen te gaan.

Veiligheidsmonitor

Op mijn verzoek heeft onderzoeksbureau ITS een monitor voor de veiligheid in het voortgezet (speciaal) onderwijs ontwikkeld. Met deze monitor kan door de jaren heen vergelijkbare informatie worden verkregen over het veiligheidsgevoel van docenten, onderwijsondersteunend personeel en leerlingen. Ook wordt er gekeken naar de mate waarin wangedrag voorkomt en naar het veiligheidsbeleid van de scholen. De nulmeting is in het voorjaar van 2006 uitgevoerd. In totaal hebben ruim 80.000 leerlingen, bijna 7.000 personeelsleden en ruim 600 directieleden de vragenlijst ingevuld. Een samenvatting van de kernresultaten van deze eerste meting vindt u als bijlage bij deze brief. Een overzicht van alle resultaten, uitgesplitst naar onderwijstype en mate van verstedelijking is via internet beschikbaar (www.veiligvo.nl). Daarnaast krijgen de deelnemende scholen de resultaten van hun eigen locatie (vertrouwelijk) teruggekoppeld, zodat zij hun gegevens kunnen vergelijken met de landelijke resultaten. De scholen krijgen zo goed inzicht in hun eigen veiligheidssituatie en kunnen op basis daarvan hun eigen veiligheidsbeleid versterken. Omdat de monitor iedere twee jaar zal worden uitgevoerd, hebben scholen hiermee bovendien een hulpmiddel om de resultaten van hun eigen veiligheidsbeleid te evalueren. Overigens kunnen scholen voor dat laatste ook gebruik maken van registratiesystemen die de markt hiervoor aanbiedt.

Dit zijn de belangrijkste resultaten van de monitor:

- Het overgrote deel van de leerlingen en personeel (meer dan 90%) voelt zich veilig in en rond de school. Er is wel een duidelijke variatie naar onderwijstype. Leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs en in het praktijkonderwijs voelen zich relatief het minst veilig. Verder is er een lichte trend dat leerlingen in de meer verstedelijkte gebieden zich onveiliger voelen dan leerlingen in minder verstedelijkte gebieden.
- De drie risicosignalen van onveilig gedrag en geweld (spijbelen, drugs en wapens) zijn niet alleen in de grote steden maar ook in de rest van het land aanwezig. Gemiddeld zegt bijna 4% van de leerlingen wel eens drugs en 5% van de leerlingen wel eens wapens mee naar school te nemen.

- Wat betreft het feitelijk ervaren geweld voelen leerlingen zich relatief het meest slachtoffer van verbaal geweld (15,7%). Daarna volgen licht lichamelijk geweld (13,6%) en sociaal geweld (10,7%). Andere leerlingen zijn het meest dader van dit geweld.
- Ook het personeel (docenten en onderwijsondersteunend personeel) voelt zich relatief het meest slachtoffer van verbaal geweld (29,6%). Daarna volgen materieel geweld (10,7%) en sociaal geweld (10,3%). Ook hier zijn de daders in de meeste gevallen leerlingen.
- Bij elke vorm van geweld is steeds ook gevraagd naar de reden(en) of het "waarom" van het geweld. Genoemd werden: het uiterlijk, de huidskleur, het land van herkomst, het gedrag, een handicap, pogingen anderen in hun gedrag te corrigeren, hoge of lage schoolprestaties, het geloof, het niet-gelovig zijn, het man-zijn, het vrouw-zijn en homoseksueel of lesbisch zijn. Het blijkt dat leerlingen en personeel al deze punten aanvoeren als redenen. Geen van de redenen springt er duidelijk uit. Op basis van deze nulmeting is nog niets te zeggen over bijvoorbeeld een toename van intolerantie. Na een volgende meting kunnen, door de verschillende resultaten tegen elkaar af te zetten, meer uitspraken over toe- of afname worden gedaan.
- Ook is onderzocht hoe het geweld plaatsvond, bijvoorbeeld van persoon tot persoon, via internet of via mobiele telefoon. De resultaten hiervan verschillen sterk naar slachtoffer-dader combinatie en naar soort geweld, maar van persoon tot persoon is veelal de belangrijkste vorm.
- Veiligheidsbeleid en effectiviteit worden onder andere doorgevoerd via het al dan niet gezamenlijk maken en controleren van afspraken over school- en gedragsregels. Het overgrote deel van de scholen kent dergelijke regels.

De resultaten van de monitor bevestigen de resultaten van eerder onderzoek. Enerzijds blijken leerlingen en personeel zich voor het overgrote deel veilig te voelen in en rond de school. Anderzijds blijkt dat een aanzienlijke groep leerlingen en personeel het slachtoffer is van een vorm van geweld. Deze resultaten geven op dit moment geen aanleiding tot bijstelling van mijn beleid. Wel bevestigen ze het belang om door de jaren heen de ontwikkelingen goed te kunnen volgen, zodat bij nieuwe ontwikkelingen tijdige bijstelling van beleid kan volgen, zowel op school- als op landelijk niveau. In het najaar van 2006 zal in het primair onderwijs een quick scan worden uitgevoerd. Hierin wordt, als vervolg op eerdere metingen in 2001 en 2003, onderzoek gedaan naar het veiligheidsbeleid en de veiligheidsbeleving in het basisonderwijs.

Onderwijsinspectie

Het thema veiligheid heeft een nadrukkelijker plek gekregen in het toezichtskader van de Onderwijsinspectie. Beoordeeld wordt of scholen zich voldoende inzetten voor de bevordering van een veilig schoolklimaat. Onderdeel hiervan is de aanpak van discriminatie op welke grond dan ook, waaronder homodiscriminatie. Het toezicht gaat uit van de volgende drieslag:

- Is er inzicht in de aard en omvang van de onveiligheidsincidenten?
- Is er inzicht in de veiligheidsbeleving van veiligheid bij personeel en leerlingen?
- Heeft de school een preventief en curatief veiligheidsbeleid?

Bij alle onderwijssectoren worden deze punten meegenomen in het reguliere toezicht. Mocht naar aanleiding daarvan nader onderzoek nodig zijn, dan heeft de inspectie aanvullend instrumentarium

ontwikkeld. Daarnaast heeft de inspectie een kader ontwikkeld voor het toezicht op de reboundvoorzieningen. Vanaf augustus 2006 worden de voorzieningen aan de hand daarvan getoetst.

Seksuele diversiteit

In de ondersteuning van scholen is het bevorderen van tolerantie betreffende seksuele diversiteit een structureel aandachtspunt.

Eind vorig jaar en dit jaar zijn en worden in totaal vijf regionale conferenties georganiseerd. Hierbij worden sleutelfiguren uit het onderwijs bij elkaar gebracht. Doel van de conferenties is vooral het belang van aandacht vanuit de school voor het thema duidelijk te maken. Daarnaast wordt gezocht naar effectieve manieren om gebruik van de beschikbare leermiddelen te stimuleren. Tevens staat de implementatie van veiligheidsbeleid gericht op het bevorderen van homotolerantie op de agenda.

Inmiddels zijn twee van de vijf conferenties geweest. De belangrijkste constatering is:

- dat de juridische weg geen goed middel is om scholen tot beleid rondom homotolerantie te dwingen.
- dat voorlichting over homoseksualiteit een goede benadering blijkt te zijn, wanneer dit niet gebeurt in de context van seksuele voorlichting, maar in het kader van een diversiteitsbeleid waarin gestimuleerd wordt dat leerlingen respectvol met verschillen leren omgaan.

Na afronding wordt de rapportage voorzien van aanbevelingen voor scholen en samengevoegd met die van de leermiddelenconferenties uit 2004.

Daarnaast ondersteun ik het project 'De vrolijke scholencampagne' dat COC Nederland in samenwerking met andere relevante partners uitvoert. Dit project loopt tot en met 2008 en beoogt scholen te ondersteunen bij het formuleren van een integrale aanpak van omgangsvormenbeleid. Ik steun ook het project '4 Stenen in de Vijver', dat wordt uitgevoerd onder leiding van COC Nederland. Dit project is erop gericht is meer scholen te bewegen homo-emancipatie actief op te nemen in hun veiligheidsplan. Daarnaast wil het project de kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit van diverse methoden en vormen van beleid verbeteren. Dit project wordt in 2006 afgerond.

Ten slotte bieden de Landelijke Pedagogische Centra ondersteuning aan scholen ten behoeve van (invoering van) hun beleid rondom het bevorderen van homotolerantie.

Voor de inzet op dit thema in 2007 en verdere jaren ben ik met COC Nederland en andere relevante organisaties in overleg.

Veiligheid in de schoolgids

Bij motie (nr. 62, 29200 VII) is de regering verzocht ervoor te zorgen dat scholen worden verplicht om in de schoolgids het thema veiligheid op te nemen. Per 1 augustus van dit jaar is een wijziging van de WPO, de WVO en de WEC met deze strekking in werking getreden.

Afsluitend

Ik ga er vanuit dat veiligheid in het onderwijs ook de komende jaren hoog op de agenda blijft staan. De investeringen die de afgelopen periode op dit terrein zijn gedaan, moeten dan verder hun vruchten gaan afwerpen. Hierbij blijft uiteraard gelden dat er vele ontwikkelingen zijn, zowel in de samenleving als binnen de scholen zelf, die het schoolklimaat beïnvloeden. De uitvoering en de resultaten van het

plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen worden ook de komende periode gevolgd. In de loop van 2007 wordt u over de bevindingen hiervan geïnformeerd.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Maria J.A. van der Hoeven